

Srečanje društev podeželskih žena in deklet ter kmetic občin Litija,

Šmartno pri Litiji in Moravče je letos potekalo pod sloganom

»Le iz srca se lahko dotaknemo neba«

Društvo kmetic Litija in Šmartno pri Litiji v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana, izpostavo KSS Litija je tudi letos organiziralo tradicionalno srečanje društev podeželskih žensk in kmetic. Dogodek je potekal v soboto, **12. oktobra 2019**, ko smo kot naročeno imele tudi čudovito vreme za naše druženje. Dogodek pa je sovpadal tudi s sejmom »Dobrote šmarske dežele«, na katerem je bila pestra ponudba domačih dobrot, ki jih ponujajo domačini s tega območja. Srečanja so se udeležile članice DPŽ Dole pri Litiji, DPŽ Gabrovka, DPŽ Polšnik, DŽD Vače, članice društva Rokodelcev moravske doline in članice našega gostujočega Društva kmetic Litija in Šmartno pri Litiji. Medse smo povabile tudi visoke goste, ki so se nam z veseljem pridružili. V uvodnem pozdravu kmetijske svetovalke mag. Sonje Zidar Urbanija, so kmetice prejele voščilo ob svetovnem dnevu kmetic, ki ga praznujemo 15. oktobra. Prav ta dan je namenjen podeželski ženski, kmetici, ki je veliko več kot to. Slovenska kmetica oz. podeželska ženska je delovna, poštena, skrbna, izobražena, ljubeča in nenazadnje zelo povezujoča. Ne samo znotraj svoje ožje družine za katero skrbi, ampak tudi v lokalni skupnosti oziroma v okolju, se pravi na podeželju, kjer živi. Še bi lahko naštevale in opisovale svoje delo, a ker več kot besede štejejo naša dejanja, si želimo, da naše delo opazite in ga cenite.

V uvodu nas je pozdravila tudi predsednica Društva kmetic Litija in Šmartno pri Litiji ga. Janka Menegalija, saj nas je letos gostilo njihovo društvo. Zahvalila se je za tako lepo udeležbo s strani društev in s strani gostov ter nam zaželela prijetno druženje. Nagovoril nas je tudi župan občine Šmartno pri Litiji, g. Rajko Meserko, ki je v svojem nagovoru pohvalil naše aktivnosti na občinskem nivoju in se zahvalil za dobro sodelovanje, katerega pričakuje tudi v prihodnje. Pri tem začetnem kulturnem programu nam je med nagovori prepeval Ženski pevski zbor Mavrica iz društva upokojencev Litija, tako da smo druženje začele in končale z lepo pesmijo.

Pozdravni nagovor predsednice Društva kmetic Litija in Šmartno pri Litiji, ge. Janke Menegalija, ki ji gre velika zahvala za uspešno izpeljano srečanje

Po kulturnem uvodu nam je g. Peter Avbelj, direktor Javnega zavoda Bogenšperk predstavil čudovito cerkev sv. Martina in župnijo Šmartno pri Litiji. Med drugim je povedal, da je sedanja cerkev zgrajena v neogotskem slogu, na istem mestu kot prejšnja. Sezidali so jo v dveh letih, od 1899 do 1901, po načrtih arhitektov Jeblingerja iz Lindza in Adolfa Wagnerja iz Gradca. Kamnit oltar ter oba stranska oltarja so postavili v čast sv. Antonu in Brezmadežni Devici Mariji, prižnico in krstilnik je izdelal ljubljanski kamnosek Feliks Toman. Profesionalna predstavitev g. Avblja je bila izredno poučna, saj se je dotaknil tudi splošne zgodovine tega območja, kar je bilo za naše udeleženske zelo zanimivo. Nagovoril nas je tudi tamkajšnji župnik, g. Marko Mohor Stegnar, ki nam je zaupal, da tudi kmetuje, saj se ukvarja s čebelarstvom.

Ženske smo bile navdušene nad veličino cerkve sv. Martina in odlično predstavitevjo

Po ogledu cerkve sv. Martina so nas pogostili v gostilni »Pri Mačku«, kjer smo bile deležne obilo sladkih dobrot, ki so jih pripravile članice domačega društva in specialitet gostišča, ki je po odlični kulinariki in prijaznem osebjem znano daleč naokrog.

Skupinska fotografija z vsemi vabljenimi gosti pred gostiščem »Pri Mačku«

Iz Šmartnega nas je pot vodila na območje občine Litija na ogled rudnika Sitarjevec. Kot nam je povedala strokovna vodička, rudnik Sitarjevec sodi med večja in zelo bogata rudna nahajališča v Sloveniji. V njem so kopali svinčevo in živosrebrno rudo, nekaj pa tudi cinkove, bakrove, železove in baritne rude. Bogat pa je tudi z minerali, saj so v njem našli več kot 60 vrst mineralov.

Leta 1965 so Rudnik Sitarjevec zaprli, vhod pa zaminirali. Ponovno so v rudnik vstopili v letu 2002 in v njem odkrili edinstvene limonitne kapnike, ki v letu dni zrastejo tudi do pet centimetrov. Postalo je jasno, da je to velika naravna znamenitost za mesto Litija in širši prostor. Padla je odločitev, da se del rudnika uredi za turistične doživljajske ogledne. Rudnik je za ogledne odprt od 3.12. 2017.

Tudi zaščitne čelade, ki smo jih imele za ogled rudnika Sitarjevec so nam lepo pristajale

Po ogledu rudnika nas je nagovorila tudi podžupanja občine Litija, ki je pohvalila delo vseh društev podeželskih žena in deklet v upanju na dobro sodelovanje tudi v prihodnje.

Sledil je ogled kmetije Primožič – Lokar, kjer smo si lahko ogledali prosto rejo krav molznic in mladih plemenskih živali. Trenutno na kmetiji »Udovč« redijo 45 krav molznic in še približno toliko mladih plemenskih živali. Delajo predvsem na dobrem počutju živali in izboljšanju tehnologije vzreje krav molznic ter na kvaliteti pridelave mleka. Na kmetiji poleg mlade prevzemnice Andreje Lokar delajo še njen mož Lojze, ki je tudi zaposlen iz kmetijstva, Andrejina mama, ki pri molži nikoli ne manjka, Andrejin oče in vsi trije otroci, ki že pridno poprimejo za dela, ki jih lahko opravljajo. Ob večjih delovnih konicah pomagata še Andrejin stric in teta, ki živita na kmetiji. Zelo pohvalno pa je tudi to, da pri večjih opravilih zgledno sodelujejo tudi s sosedom, ki ima prav tako veliko kmetijo in vsa dela opravijo veliko lažje, hitreje in predvsem ceneje. Lahko bi rekli, da je v slogi moč in to je tudi recept za lažjo in boljšo prihodnost v kmetijstvu.

Gospodar Lojze nam je zelo nazorno predstavil, kaj vse je pomembno za dobro počutje živali v hlevu

Na kmetiji so si ženske poleg vsega ostalega lahko ogledale tudi široko paleto kmetijske mehanizacije, katero so na kmetiji v zadnjih nekaj letih zelo posodobili. Za konec pa so nas prijazni člani družine še pogostili s sladkimi dobrotami in napitki. V svojem imenu in imenu naših žensk se jim iskreno zahvaljujem za gostoljubnost, prijaznost in čas, ki so si ga vzeli za nas.

Skupinska fotografija na kmetiji Primožič - Lokar

Za konec našega srečanja smo se odpeljale v Veliko Štango, kjer nas je sprejel tamkajšnji župnik in nam predstavil njihovo cerkev sv. Antona Padovanskega. Obnovljena cerkev je izredno lepa. Cerkev sv. Antona stoji na mestu, kjer so nekoč domačini po vnaprejšnjem znamenju postavili kapelico. Bila je nekoč med najbolj slovečimi božjimi potmi na Dolenjskem. K njej so prihajali romarji od blizu in daleč. Pripovedujejo, da se je v Štangi zgodilo več čudežev. V glavnem oltarju (1886) je v sredini kip sv. Antona Padovanskega, ki je mučenik in patron vseh zaljubljenih. Cerkev praznuje tri žegnanjske shode: 13. junija, ko goduje Anton, prvo nedeljo v septembru in prvo nedeljo v oktobru, ko godujejo sv. Simon in Juda ter Tadej.

Po ogledu cerkve smo v Veliki Štangi imele še kulturni zaključek našega srečanja v gostilni »Pr Janezu« in poleg odličnega kosila še sproščujoč pogovor z našo zelo znano slovensko filmsko in gledališko igralko go. Zvezdano Mlakar, ki nam je iz svojih izkušenj predstavila kako kvalitetno je lahko življenje ženske in ostalih članov družine na podeželju in kmetiji, če si takega znamo narediti. Ženske so bile navdušene nad njeno preprostostjo in predanostjo naravi, živalim in delu, ki ga z velikim veseljem poleg vsega ostalega opravlja na njeni hribovski kmetiji blizu Ljubljane. Ga. Zvezdana se je dotaknila naših src in nam vlila dodatne samozavesti in ponosa na to kar smo... vesele in preproste podeželske ženske, dekleta, kmetice, mame in nenazadnje dame, ki si rade vzamemo tudi kakšno urico ali dan zase in za naše druženje ter si s tem napolnimo baterije in nabereemo moči za nove podvige.

Ženske so uživale ob poslušanju pripovedovanja pristnih kmečkih prigod, ki jih je ga. Zvezdana Mlakar stresala iz rokava...

Ga. Zvezdana Mlakar je bila navdušena nad lepoto kraja velika Štanga in prijetno žensko družbo (na fotografiji s kmetijskima svetovalkama)

Naš dan se je končal s pesmijo, saj smo ob spremljavi harmonike, na katero nam je igrala Lana Doblekar in kitaristov Maksa Urbanije in Ožbeja Sakača ter naše najmlajše pevke Erike Kotar, prepevale domače pesmi in se ob prijetnih zvokih tudi zavrtele. Domov smo odnesle tudi unikaten spominek, ki so ga izdelali na čebelarški kmetiji Dremelj in je nosil sporočilo »Le iz srca se lahko dotaknemo neba«. Res je, me smo se ga na tem srečanju dotaknile...

Naši mladi glasbeniki so nam z igranjem in petjem polepšali dogodek

Vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali pri organizaciji tega dogodka se iskreno zahvaljujemo in se že veselimo druženja prihodnje leto.

Spominek, ki so ga udeleženk odnesle domov v spomin na letošnje srečanje

Zapisala: mag. Sonja Zidar Urbanija